

Hoe De Windroos de aansluiting vmbo-mbo versterkt

Minder uitval || Doorlopende leerlijn

De Windroos is een kleine vmbo-school in Gorinchem voor basis- en kaderleerlingen. Het is een vakcollege. Leerlingen kunnen kiezen uit de profielen Economie & Ondernemen en Zorg & Welzijn. Bij het vakcollege starten leerlingen meteen met de praktijk. Aan het einde van leerjaar 1 maken leerlingen een keuze voor zorg en welzijn of voor economie en ondernemen. Sinds enkele jaren werkt de Windroos systematisch aan het versterken van de aansluiting vmbo-mbo. Op basis van 'trial and error' is het zogeheten 'Windroos-model' ontstaan. In dit artikel belichten we de inhoudelijke en procesmatige stappen die zijn gezet om de samenwerking tussen vmbo en mbo te versterken.

DE AANLEIDING

Leerlingen die de overstap hadden gemaakt van de Windroos naar het mbo kwamen met verhalen dat ze niet de juiste studiekeuze hadden gemaakt. Maar ook gaven ze aan dat de andere manier van werken op het mbo niet aansloot bij hun verwachtingen. Er was veel uitval en meer dan 30% van de leerlingen switchte in het eerste jaar van de mbo-opleiding.

De directeur realiseerde zich dat de Windroos weliswaar opleidt tot een mooi diploma, maar dat ze geen verantwoordelijkheid nam voor de overdracht naar het mbo. Opleiden voor het diploma leek het enige doel. Tegelijkertijd bleek in gesprek met het collega's van het mbo dat zij aannamen dat leerlingen goed voorgesorteerd en met het juiste diploma konden starten in het mbo. Kortom: er werd vooral gekeken naar elkaar en niet uitgegaan van een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een goede aansluiting. Om een kwalitatief goede aansluiting te realiseren, sloegen de Windroos en het mbo Da Vinci de handen ineen. Nieuwe initiatieven hebben uiteindelijk geleid tot een aanpak ('het Windroos-model').

HET WINDROOS-MODEL

Het Windroos-model hanteert twee uitgangspunten:

1. Optimaliseren van het maken van een goede studiekeuze (minder uitval)
2. Versterken van pedagogisch-didactische aansluiting

Kenmerken van het model:

- 2 mbo-uren in leerjaar 4 van het vmbo
- vmbo-docenten verzorgen deze lessen met lesbrieven door het mbo Da Vinci ontwikkeld. Lesbrieven sluiten aan bij interesses voor mbo-opleidingen van vmbo-leerlingen.
- afsluitend portfolio-gesprek wordt gevoerd door de leerlingen en een vmbo- en mbo-docent.

Ter voorbereiding op het 4e leerjaar worden leerlingen in leerjaar 1 t/m 3 voorbereid op maken van keuzes in het kader van LOB. Het gaat hierbij om reflectie op praktijkuren en het werken aan opdrachten van Qompas. De vmbo-leerlingen brengen in leerjaar 3 een verplicht bezoek aan de open dag van het mbo. Daarna maken de leer-

lingen een voorlopige keuze voor het mbo. Deze keuzes worden doorgegeven aan het mbo, zodat mbo-docenten hun lesbrieven daarop kunnen afstemmen.

De eerste periode van het 4e leerjaar (4 weken) worden de 2 mbo-uren besteed aan de oriëntatie op het vervolg op het mbo. Leerlingen schrijven een motivatiebrief en er vindt een speeddate plaats op het mbo tussen vmbo- en mbo-leerlingen.

Vervolgens gaan de vmbo-leerlingen tijdens de mbo-uren aan de slag met de lesbrieven. Leerlingen maken via deze lesbrieven kennis met de wijze waarop het mbo de opdrachten aanbiedt. De opdrachten zijn veel globaler geformuleerd, waardoor leerlingen veel meer worden uitgedaagd tot productief leren (hoger in taxonomie Bloom). De opbrengsten van de lesbrieven worden verzameld in een portfolio. In maart vindt dan het portfoliogesprek plaats als onderdeel van de intake. Het streven is dat leerlingen in dit gesprek iets kunnen laten zien waar ze trots op zijn.

Om dichtbij de ervaringen van de leerlingen te blijven, worden jaarlijks gesprekken gevoerd met leerlingen. De leerlingbegeleider van de Windroos gaat elk jaar in september naar het mbo om met oud-vmbo-leerlingen in gesprek te gaan: waar loop je tegen aan, wat zou je anders willen zien op de Windroos, wat zou op het mbo beter/anders moeten? Leerlingen komen met goede suggesties die worden vastgelegd en doorgegeven aan de domeinleider van het mbo en de directie vmbo. De domeinleider van het mbo voert op zijn beurt gesprekken met vmbo-leerlingen en vraagt onder andere naar hun verwachtingen van het mbo.

REFLECTIE OP HET PROCES

Het hele proces kenmerkt zich door 'trial and error'. In eerste instantie is bedacht om docenten van het vmbo en mbo met elkaar kennis te laten maken, waarbij inhoud van de verschillende vakken centraal stond. De vaksecties werden aan elkaar gekoppeld. Het was een geanimeerde uitwisseling

over methodes en lessen, maar het kreeg geen vervolg. Het ontbrak aan regie.

In volgende gesprekken met vmbo en mbo ontstond het idee om een gezamenlijk portfolio te ontwikkelen. "Als een vmbo leerling iets beheerst kan hij dit in het portfolio stoppen en kan het mbo daar op verder gaan en dat kan leiden tot verkorting van de opleiding." Echter, het verkorten van de opleiding was niet het doel van de samenwerking, maar het versterken van de kwaliteit van de pedagogisch-didactische aansluiting.

Werkenderwijs ontstond het idee van het invoeren van 2 mbo-uren met input vanuit het mbo. Ondertussen zijn de 2 mbo-uren een belangrijk onderdeel geworden van de aanpak van de Windroos. Jaarlijks vindt er een evaluatie plaats, zodat proces en inhoud van programma continue worden aangepast en verbeterd. Op de Windroos is een projectleider aangesteld om dit proces in goede banen te leiden. Daarnaast is het van belang dat de directie zichtbaar blijft in beleid en verantwoordelijkheid neemt voor uitvoering. Directie en projectleider vervullen een belangrijke netwerkfunctie.

Wat zijn mogelijke risico's?

- het wegvallen van de projectleider. De Windroos heeft daarom twee andere praktijkdocenten bij de mbo-uren betrokken die samen de Vakgroep MBO-uren vormen. Daarnaast lopen ook mentoren van de 4e jaars leerlingen mee.
- de bereidheid van het mbo om hierin te blijven investeren.

GEBOEKTE SUCCESSEN

Het werken met het Windroos model heeft ervoor gezorgd dat in het schooljaar 2016-2017 er geen enkele leerling is uitgevallen door een verkeerde keuze. Daarnaast leverde het ook positieve verhalen van leerlingen op.

Vmbo- en mbo-docenten zijn steeds met elkaar in gesprek over de pedagogisch-didactische aansluiting en leren daarin van elkaar. Concreet levert het voor vmbo-docenten op om de eigen verantwoordelijkheid meer bij de leerlingen te leggen: vmbo-docenten laten leerlingen los en begeleiden

leerlingen alleen daar waar nodig bij het maken van de lesbrieven. Dit is continue groeiproces. Daarnaast heeft het een versterkend effect op de inhoud van het curriculum.

Het goede contact tussen vmbo en mbo door het Windroos model stimuleert het samenwerken op andere terreinen. De drempel is weg om contact te zoeken met het mbo. Het aanbod van de keuzevakken op het vmbo is bijvoorbeeld voorgelegd en besproken met het mbo. Maar ook bij leerlingen die mogelijk uitvallen, vindt men elkaar snel.

Kortom, vmbo en mbo zijn volwaardige partners geworden, ten gunste van het opleidingstraject van de leerlingen.

MEER INFORMATIE?

Wilma
Roijackers

06-22606659

w.roijackers@kpcgroep.nl

MEER INFORMATIE?

Marionette
Vogels

06-30452697

m.vogels@kpcgroep.nl